

YERLİLİK ORANINI ARTIRABİLMEK İÇİN ÖLÇÜLEBİLİR HEDEFLER KONULMALI

"Yerli ve millilik her ne kadar çok önem verdiğimiz bir kavram olsa da net olarak tarif edilebilir değil. Farklı kişi, firma ve kurumların zihninde farklı tanımlar oluşabiliyor. Bu da çok hayati bir kavramın havada kalması sonucunu doğuruyor. Biz YIDER olarak yerli ve milliliğin ayakları sağlam yere basan, sayısal olarak ölçülebilen ve objektif bir tanıma dönüştürülmesi için uzun bir süredir çalışmalar yürütüyoruz. Mildeks; YIDER Akademik Kurulu bünyesinde, çok sayıda değerli üniversitelerden bir araya gelmiş, alanlarında uzman akademisyenler tarafından geliştirilen, tüm ilgili parametreleri dikkate alan, yerli ve milliliği matematiksel olarak hesaplamaya yarayan endekstir. Mildeks, devletimizin tüm ilgili kurumlarının görüş ve kullanımına sunulmaya başlanmıştır. Teknoloji sektörünün genel toplamdaki Mildeks'inin son yıllarda artmaya başlamasından memnuniyet duyuyoruz. Diğer taraftan, gitmemiz gereken daha çok yol olduğunu da görüyoruz. Teknoloji üreten bir ülke olmaya başladık. Özellikle savunma sanayii teknolojileri konusunda dünya çapında işlere imza atıyoruz ve ihrac eden ülke konumuna geliyoruz. Fakat dünya çapında gerçek manada teknoloji markaları yaratabilmek için düzenleme ve teşviklerin daha odaklı ve çok daha büyük bütçeli olması gerektiğini düşünüyoruz. Örnek vermek gerekirse teknoloji sektörü içerisinde yazılım, siber güvenlik ve IoT odaklanılması gerektiğini düşündüğümüz başlıca alanlar. Ürün ve hizmet satın alımlarında yerlilik

oranını artırmak için ölçülebilir hedefler konması gerekir. Ölçebildiğiniz bir şeyi yönetebilirsiniz. Bu noktada, Mildeks puanlarının önemli bir karar verme ve satın alma kriteri olması gerektiğine inanıyoruz. Özellikle kamu satın alımlarında Mildeks'i yüksek ikame teknolojik ürün ve hizmetler muhakkak tercih edilmeli. Türkiye markasının yükselişine çok hızlı ve büyük katkı sunabilecek bu sektörün önünün daha da açılması için sektörün koordinasyonunu sağlayacak otorite olarak Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın öne çıkması olumlu bir adımdır.

Küresel başarılı örnekleri takip etmeliyiz

Özel sektör, kamu, akademi, teknoparklar ve STK'lar birlikte, eşgüdüm içinde çalıştığında dünya çapında ve sürdürülebilir işler ortaya çıkmaktadır. Son dönemlerde katıldığımız toplantı, etkinlik ve çalışmalarda bu beşlinin hep bir arada olduğunu görmek umut verici. Stratejik konulara liderlik edecek otoritelerin net olması ve bu otoritelerin koordinasyonunda ilerlenmesi durumunda tüm paydaşların aynı amaç doğrultusunda çok daha hızlı ve etkin sonuçlar elde etmesi mümkün olacaktır. Teknoloji sektörü, Türkiye'nin yerli ve milli kalkınma sürecine en büyük katkıyı sunabilecek sektörlerin başında gelmekte. Dünyadaki başka büyük ekonomilerden farklı olarak, Türkiye'de en büyük teknolojik ürün ve hizmet alıcısı kurumsal şirketler değil, kamu kurumları. Kamuda bu konuda

bir farkındalık artışı olduğunu memnuniyetle gözlemliyoruz. Ayrıca, Türkiye'nin yazılım ve yüksek teknoloji ürünleri ihracatı yapan global oyuncular arasına girmesinin büyük bir hedef olarak belirlenmiş olması çok isabetli. Biz de Yerli İşletmeler Derneği olarak "Yerli ve Milli bir kalkınma platformu" oluşturarak devletimize ve milletimize hizmet etmek için gayret göstermekteyiz. Yerli ürün geliştirme politikaları için YIDER olarak önerilerimiz şöyle:

- Kapsamlı, objektif, akademik ve sayısal olarak ölçülebilen bir "Yerli ve Milli" tanımı yapılması. Bu noktada Mildeks, devletimizin tüm ilgili kurumlarının görüş ve kullanımına sunulmaya başlanmıştır.
- Yerli ürün ve hizmet sunan şirketlerin yetkinlik kataloğunun oluşturulması.
- Yerli ürün ve hizmetlerin kamunun tümünde yaygınlaştırılması için serbest piyasa kuralları içinde kalarak makul pozitif ayrımcılık uygulanması.
- Teknoloji sektörünün Türkiye'nin yerli ve milli kalkınma sürecine katacağı büyük değer dikkate alınarak, büyük bütçelere ve tam yetkiye sahip otoritelerin koordinasyonunda hızlı ilerlenmesi.
- Kamu desteklerinin, tek bir portal üzerinden erişilebilir, sade, kolay anlaşılır, daha büyük bütçeli ve odaklı hale getirilmesi.
- Özel sektör destekleri tarafında, büyük şirketlerin yeni kurulan ve yüksek katma değerli projeler geliştiren şirketlere insan kaynağı,

Yerli İşletmeler Derneği (YIDER) Başkanı Erdem Eriş

- tecrübe aktarımı ve finansman konularında destek olacağı platformlarda görev alması.
- Teknoloji sektöründeki nitelikli insan gücü ihtiyacının karşılanabilmesi için ilkökuller hatta anaokulu seviyelerinden başlanarak eğitim sistemimizin köklü bir reforma tabi tutulması.
- Türkiye'nin nitelikli insan gücü çekebilmesi için teknoloji sektörüne özel Green Card gibi cazip programların hayata geçirilmesi.
- Üniversitelerde yürütülen yüksek lisans ve doktora tezi çalışmalarının tamamına yakınının özel sektör ile birlikte ekonomiye direkt katkı oluşturacak şekilde yapılması.
- Üniversitelerin kendi yatırım fonu şirketlerini kurması ve bu şirketleri kar odaklı yönetmesi."

KÜRESEL DÜŞÜNÜN, AR-GE HER ZAMAN ÖNCELİK OLSUN!

Yerli teknolojiler daha çok savunma sanayide yoğunluk kazanıyor. Bir diğer devlet teşvikli yerli teknoloji gelişimi ise donanım tarafında oluyor. Ülkemizde LED ekranların, beyaz eşyaların üretimi elbette gurur verici, fakat IKAS Teknoloji Kurucusu ve CEO'su Mustafa Namoğlu'nun dikkat çektiği gibi, yazılım gibi daha katma değerli teknolojilere öncelik verilmesi ülkemizin kalkınması, cari açığın ve teknoloji açığının kapatılabilmesi için daha önemli. Bu noktada, "Cari açığın kapatılması için KOSGEB'in ithalatı yüksek olan stratejik ürünlerin yerleştirilmesi ve millileştirilmesi kapsamında girişimcilere sağladığı destek programını doğru bulmakla

beraber, benzer teşviklerin yazılım ithalatını desteklemesinin doğru olacağını düşünüyorum" önerisini yapan Mustafa Namoğlu, yerli teknoloji geliştirmede öncelik ve süreçleri şöyle tanımladı: "Çoğu insanın aklına kamu teşvikleri denince ilk ve tek olarak KOSGEB geliyor. Bu sayının kesinlikle artması gerek. Ekonomi Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı'nın öncülük ettiği Kalkınma Ajansları da özellikle erken aşama girişimler için güzel teşvikler sağlıyor. Teknokentlerin girişimcilere sağladıkları danışmanlık ve mentorluk hizmetlerinin çok faydalı olduğunu ve daha da artması gerektiğini düşünüyorum. Girişimcilik ekosisteminin sadece

sermaye anlamında paraya ihtiyacı yok, bilgi aktarımı ve networking anlamında teknokentler, bu ekosistemin sürdürülebilir olması için çok önemli. Yerli teknolojileri geliştirirken anlık değil, uzun vadeli düşünmek önemli. Ülkemizdeki yatırımcı ağı henüz bunu kabul edilebilir değil. Çoğu girişim ürününü ya da hizmetini tanıttıktan beş, hatta altı sene sonra kâra geçebiliyor. Bunun biliniyor olması gerek. Yerli teknolojileri üretirken katma değer çok önemli. Üniversite müfredatlarında yeni yeni görmeye başladığımız girişimcilik dersleri lise seviyelerine indirgenmeli, daha bilinçli bir nesil oluşturulmalı. En önemli özellik ise geliştirilecek ya da üretilen ürünün uzun ömürlü olup

olmadığı. Yani, 10 yıl sonra belki de hiç kullanmayacağımız bir ürünü üretmek yerine, 10 yıl sonrasının teknolojisini üretmek daha mantıklı olacaktır. Yerli ürün geliştirme politikalarının başında; girişimleri mutlaka küresel düşünmeye teşvik etmek gelmeli. Kamu ile özel sektör mutlaka bir araya gelecek yerleşmenin adımlarını atmalı. Örneğin; İngiltere'de teknoloji ve yenilikçilik merkezlerinden olan Catapult sistemi çok iyi incelenerek Türkiye'de de benzer programlar uygulanmalı. Ar-Ge teşviklerini ve yatırımlarını ekonomiyle paralel götürmek oldukça yanlış bir yaklaşım. Kötü giden ekonomilerin kurtuluş yolu Ar-Ge'den geçmekte, bu kesinlikle unutulmamalı."